

DOCUMENTACIÓ ARXIVÍSTICA DE SANT DOMÈNEC

JAUME DE PUIG

Resum

El treball detalla els fons arxivístics procedents del convent de l'Anunciació de l'Orde dels frares Predicadors de Girona (Sant Domènec) que s'han conservat en arxius gironins, a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, a la BC i a la BUB.

Paraules clau

Paraules clau: Arxius dominicans, Girona, Convent de l'Anunciació, identificació de fons.

Abstract

The study details the archive collections of the Annunciation convent of the Order of Friars Preachers Girona (Saint Dominic) that have been preserved in archives of Girona, the General Archive of the Aragon Crown, the BC and the BUB.

Key words

Dominican Archives Girona, Convent of the Annunciation, identification of funds.

L'estudi dels convents suprimits el 1835 topa amb dificultats greus des de tots els punts de vista. Ho saben els historiadors i assenyaladament els historiadors de l'art, ho saben els membres dels ordes religiosos que es van refer d'aquella sotragada i posteriorment han volgut escriure la història de llurs cases debolides. Ho saben tots els qui han participat en la redacció dels articles que formen aquest volum. La raó fonamental és la dispersió dels arxius, de les biblioteques i del patrimoni artístic dels instituts religiosos suprimits.

Aquesta dispersió no fou en cap cas homogènia. Entre la documentació monacal que va romandre a la Península hi ha fons conservats amb força inte-

gritat, n'hi de menyscabats, n'hi ha de dispersos fins al mareig.¹ Entre els fons que durant el segle XIX i XX van sortir de la Península Ibèrica per engreixar el negoci de l'antiquariat europeu hi ha abundància de fons de procedència monacal. Alguns són coneguts, la majoria no.

L'any 1984 l'«ATCA» va donar notícia que una col·lecció – factícia - de 564 pergamins procedents de Girona havien anat a parar a la biblioteca Reial de Copenhague.² N'hi ha almenys una vintena de la catedral, una altra vintena de Sant Feliu, n'hi ha de diversos convents de la ciutat, etc. La història d'aquesta emigració mai no serà còngruament documentada, i no podem deixar de veure-la en relació amb el furt que va patir l'arxiu de la catedral a mitjan segle XIX, en virtut del qual 54 manuscrits gironins van anar a parar, i encara hi són, a la Biblioteca de la UB. Sense haver tingut ocasió d'estudiar *in situ* els pergamins gironins de Copenhague, no és possible ara d'aventurar-se en conclusions temeràries. Josep Perarnau esmentava una sèrie de «pobles gironins» als quals els pergamins feien referència; molts d'aquests pobles tenen vinculació amb les pabordies i amb les capellanies de la catedral o amb els convents de Girona que hi tenien propietats, però això és dit totalment a les palpentes, de manera que tard o d'hora caldrà verificar de què tracten aquells pergamins, que un dia malastruc van anar a parar a mans de l'antiquari Eigil Fischer, de Leipzig, i aquest els col·locà a Copenhague l'any 1918, amb altres petits tresors xuclats a Catalunya.³ El mateix individu va vendre a la BL de Londres els actuals *Additional Carters 62.604-62.681*, grup de documents en gran part del Vallès, que van des del 936 al 1496.

Per al convent gironí de frares predicadors no s'ha pas guanyat poc en relació amb els temps de l'olotí P. Garganta. Aquest podia manejar les *Acta*

¹ En relació amb el convent dominicà de Girona se'n feia ressò J. M. de GARGANTA, *Un obituario del convento de Santo Domingo de Gerona*, dins «AIEG», IV (1951), 137: «... ocurre lo que ocurre con la mayoría de los conventos antiguos españoles desde la exclaustración de 1835, sus fondos documentales se hallan en parte perdidos y en parte dispersos. El material conservado, no muy expresivo, requiere un examen muy lento y muy inteligente para poder establecer algunas conclusiones con seguridad crítica y con valor histórico».

² Cfr Josep PERARNAU i ESPELT, *Pergamins de Girona a Capenhague*, dins «ATCA», 3 (1984), 221-242.

³ Entre 1915 i 1923 la llibreria antiquària muniquesa de Ludwig Rosenthal venia el *Martirologi* del monestir de Serrateix (s. XI) que havia donat a conèixer Villanueva, VIII, 132 i 265-268: Cfr. Francesc Xavier ALTÉS i AGUILÓ, *El leccionari i col·lectari santoral de Santa Maria de Serrateix (Solsona, Arxiu Diocesà)*, dins «Miscel·lània litúrgica catalana», X (2001), 211-212; *Una recensió del segle XI de les homilies sobre les epístoles estivals de l'homiliari dit de Luculenti(us), testimoniada en els homiliaris de l'ofici del monestir de Serrateix i de la Canònica de Solsona*, dins «Miscel·lània litúrgica catalana», XV (2007), 274.

Capitulorum Generalium O. P., editades per Reichert, tanmateix mancades d'índexs, on els frares del convent de Girona hi tenen una presència minsa. En aquests moments hom disposa de l'edició de les *Actes dels Capítols provincials de la Província dominicana d'Aragó* dels anys 1302, 1303, 1304, 1307, 1310, 1312, 1314, 1321, 1327, 1328, 1329, 1330, 1331, 1345, 1347, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354 y 1355, 1357, 1358, 1363, 1365 y 1366, conservades al ms. 185 de la Biblioteca Universitària de Saragossa, manuscrit encara no acabat d'editar.⁴ Les *Actes* ofereixen una certa base àmplia per a seguir l'evolució del personal del convent gironí, per tal com en els capítols provincials es designaven els priors, els professors, les matèries d'estudi i els estudiants, es prenen mesures administratives i disciplinàries i s'aplicaven les directrius generals de l'orde. Aquesta documentació, tanmateix de gran valor, és una guia externa per a seguir la vida del convent. Per fortuna, el pas del temps ha fet emergir alguns blocs de documentació que provenen directament del convent i documenten la seva quotidianitat interna. L'AIEG n'ha donat a conèixer dos i segurament es podria prescindir d'insistir-hi avui; però ha semblat oportú d'unificar en un sol lloc bibliogràfic la informació sobre els fons arxivístics disponibles i ja coneguts de Sant Domènec, amb algun afegit i alguna precisió crítica.

I

Manuel GARCIA MIRALLES, O. P., va publicar l'any 1958 un primer inventari de restes de l'arxiu del convent gironí, conservats ara a València, a l'arxiu històric de la província aragonesa de l'O. P.,⁵ on detallava 13 volums provinents de l'arxiu conventual de Sant Domènec que, després de la Desamortització, havien anat a parar a la Diputació Provincial de Girona; en tornar els dominicans a Catalunya acabada la guerra civil, l'any 1939, i havent fixat residència a Barcelona, la Diputació de Girona els va tornar graciosament els volums,

⁴ Cfr supra, *Sant Domènec i la Inquisició*, p. 410-411, bo i afegint-hi ROBLES, II = *Actas de los Capítulos provinciales de la Provincia dominicana de Aragón, correspondientes a los años 1310, 1312, 1314, 1321, 1321*, dins «Escritos del Vedat», 21 (1991), 105-154. A més del ms. 185, també conté actes dels Capítols el ms. 55 de la mateixa biblioteca. Situats a Barcelona, el ms. 241 de la BUB, fol. 184-269, conté actes dels anys 1302-1304, 1307, 1310, 1312, 1314, 1550, 1574, 1576, 1579 1580, 1584, 1588, 1592, 1594, i el ms. 218 de la mateixa BUB, fol. 350-363v, de Capítols Generals dels anys 1260-1298.

⁵ *Inventario del fondo del convento de Santo Domingo de Gerona existente en el archivo histórico de la Provincia de Aragón de la Orden de Predicadores*, dins «AIEG», XII (1958), 349-352.

que després van emigrar de Barcelona cap a València i ara s'hi conserven, integrats a l'Arxiu Històric de la Província d'Aragó. Son aquests:

- 1) *Liber anniversariorum nostrorum*, s. XIV.
- 2) *Llibre 2 de Capbreuacions del Ardiaconat de Empurdà de la Seu de Gerona*, s. XV.⁶
- 3) *Liber consiliorum conventus Gerundae 1461*, s. XV.
- 4) *Llibre dels Canallars de la Compre del Mas Capell de Campllonch y de lluyti-ons*, a. 1568, amb còpies d'escriptures dels segles XIII, XIV, XV i XVI.
- 5) *Protocol 1571 ss.*
- 6) *Llibre de les percepcions de fruits de beneficiats de la capella de Santa Anna de la catedral de Girona, parròquia d'Orriols, monestir de Sant Pere de Besalú, etc.*, 1627-1639.⁷
- 7) *Protocol 1640-1661.*
- 8) *Llibre de albarans del convent de Predicadors de Girona, tenint la procura lo P. fra Hyeronim Pau lo present any 1642.*
- 9) *Llibre de comptes de mi Pere Sol de Vila, prevere y domer de la iglesia parroquial de Sant Esteve de Riudellots de la Selva. Maig 1653 a octubre 1678.*⁸
- 10) *Llevador de las Rendas de lo convent de Sant Domingo de la Ciutat de Gerona, y Mals (!) que fa, y notas de clausulas testamentarias. Es del Deposit 1686-1727.*
- 11) *Llevador de rendas y censals 1724-1753.*
- 12) *Comptes de la fundacio de Boschmonar 1737-1768.*
- 13) *Obituarium conventus gerundensis O.P.*, s. XIX.⁹

⁶ El títol del volum deixa perplex. És probable que sigui un llibre de capbreus del que el convent de Sant Domènec podia tenir a l'Empordà. És igualment probable que sigui un volum provinent de l'arxiu de la catedral i no de Sant Domènec. En virtut dels misteris que afectaren la Desamortització a Girona, els pergamins dels Ardiaconats diocesans van romandre en poder del bisbe, llevat dels pergamins de l'Ardiaconat de l'Empordà. A l'ACG es conserven restes de la documentació en paper de l'Ardiaconat Major o de la Seu. El volum de l'arxiu O. P. de València, doncs, si fos un llibre de la catedral, tindria una significació arxivística de primera importància per a la història de la Seu de Girona, car seria l'única romanalla coneguda fins avui dels documents en paper de l'Ardiaconat de l'Empordà.

⁷ Pel títol és probable que aquest volum no tingui cap relació amb el convent gironí, però s'ha de verificar.

⁸ Íd.

⁹ Publicat per J. M. DE GARGANTA; cfr supra, nota 1.

II

Al cap de cinquanta-tres anys, el 2011, Anna Gironella i Delgà, Joan Boadas i Raset i Lluís-Esteve Casellas i Serra, publicaven l'inventari de la documentació dels convents desamortitzats que s'ha conservat a l'Arxiu Municipal de Girona. La major partida de la documentació pertany al convent de Sant Domènec. En reproduïm la llista, ometent detalls tècnics que ací no farien al cas:

- 1) *[Documents solts]* 1647-1808, 13 documents. Reg. 43.001.
- 2) *Libro de las medicinas que toma el convento de Predicadores de Girona empeçado siendo prior el MRPF Joseph Lleonart presentado a los 5 de abril del año 1675. 1675-1689.* Reg. 43.002.
- 3) *Liber sermonum primus. Ordre dels sermons que havien de predicar los predicadors del present convent en dit convent y en la present ciutat, com és en la Seu y en Sant Feliu.* 1388-1405. Reg. 43.003.
- 4) *Libre vell en què continuaven lo número dels actes que estavan en lo deposit dividits per sacs y per mesos.* 1501-1550. Reg. 43.004.
- 5) *Capbreu del [...] fra Joan Guitart [...] dels actes.* 1509-1543. Reg. 43.005.
- 6) *Llevador de las rentas de los frayles predicadores de Gerona.* 1540-1544. Reg. 43.006.
- 7) *Capbreu del pare fra Juan[n] Guita[r]t.* 1551-1555. Reg. 43.007.
- 8) *[Provisions reials sobre censals. Copiador].* 1501-1600. Reg. 43.008.
- 9) *Liber tertius receptorum [et] expensarum comunitatis ab anno Domini 1412 usque ad annum 1416.* Reg. 17.491.
- 10) *Liber quartus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1416 usque ad annum 1421.* Reg. 43.009.
- 11) *Liber quintus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1421 usque ad annum 1426.* Reg. 43.010.
- 12) *[Liber sextus receptorum et expensarum comunitatis].* 1426-1431. Reg. 43.011.
- 13) *Liber septimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1431 usque ad annum 1441.* Reg. 43.012.
- 14) *Liber octavus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1441 usque ad annum 1446.* Reg. 43.013.
- 15) *Liber nonus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1456 usque ad annum 1451.* Reg. 43.014.
- 16) *Liber decimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1451 usque ad annum 1458.* Reg. 43.015.

- 17) *Liber duodecimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1466 usque ad annum 1477.* Reg. 43.016.
- 18) *Liber terciodecimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1478 usque ad annum 1485.* Reg. 43.017.
- 19) *Liber quartodecimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1486 usque ad annum 1493.* Reg. 43.018.
- 20) *Liber vicesimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1531 usque ad annum 1540.* Reg. 43.019.
- 21) *Liber receptorum et expensarum comunitatis a 1539 ad 1545.* Reg. 43.020.
- 22) *Liber vicesimus receptorum et expensarum comunitatis ab anno Domini 1545 usque ad annum 1562.* Reg. 43.021.
- 23) *Ingresos y gastos del convento de Santo Domingo de Gerona desde 1562 a 1582.* Reg. 43.022.
- 24) *Llibre del [pare] fra Benet Mates [de despeses diàries]. 1540-1541.* Reg. 43.023.
- 25) *[Llibre de despeses diàries]. 1540-1544.* Reg. 43.024.
- 26) *Liber computum expensarum prioratus fratris Onofrii Marull, magistri. [Llibre de despeses diàries] 1545-1548.* Reg. 43.025
- 27) *Liber tertius del gasto ordinari començat lo 1 de janer 1561. Finit lo últim de janer 1574.* Reg. 43.026.
- 28) *[Llibre sisè] del gasto ordinari [començat] en janer de 1600 [y finit] en dezembre 1604.* Reg. 43.027.
- 29) *[Llibre de despeses diàries]. 1605-1612.* Reg. 43.028.
- 30) *Memoria de los débitos y créditos del convento de predicadores. 1616-1664.* Reg. 43.029.
- 31) *Llibre vell de les obres del convent. 1412-1475.* Reg. 43.030.
- 32) *Llibre primer de gasto y recibo de la sacristia, començat en lo any 1429. 1429-1460.* Reg. 43.031.
- 33) *Llibre 3 de gasto y recibo de la sacristia. 1521-1536.* Reg. 43.032.
- 34) *Manuale seu levatorium conventus Gerunde. Llibre d'aniversaris. 1439-1458.* Reg. 43.033.
- 35) *Llibre de memòries notables y en particular del que se costuma fer en la recepció dels defunts y lo que se costuma de donar per lo chantar de les funeràries, així de albat com de cossos. Llibre de misses, aniversaris i funerals. 1594-1604.* Reg. 43.034.
- 36) *[Llibre de misses i aniversaris]. 1614-1617.* Reg. 43.035.

37) *Libro [...] de misas, aniversarios y cantares celebrados en el convento de predicadores*. 1648-1653. Reg. 43.036.

III

Per acabar amb els arxius de Girona, cal afegir que a l'ADG, dins la sèrie d'arxius incorporats, hi ha un volum provinent de Sant Domènec:

Capbreuacions 1684-1709, 46 fol.¹⁰

IV

Al fons *Monacals* de l'ACA també hi ha quedat un romanent de documentació referent a Sant Domènec de Girona, petit en comparació amb els fons d'altres convents dominicans conservats en aquell arxiu:

- 1) Capbreu 17... Reg. 2200.
- 2) Llevador de Vilamalla, Garrigàs, Tonyà, Ciurana, etc. 15... reg. 2201.¹¹
- 3) Llibre d'albarans 1698. Reg. 2202.
- 4) Llevadors 15...-17... Reg. 2203-2206.
- 5) Llibre de misses [folis de còdex] 1601. Reg. 2207.
- 6) Llibre de despesa 1533. Reg. 2208.
- 7) Plet 15... Reg. 2209.
- 8) Llibre de despeses 1703. Reg. 2210.

V

Entre els manuscrits que l'any 1986 Frederic Marès va donar a la Biblioteca de Catalunya, hi ha el volum intitulat *Spichmargay*, ms. *olim* número 9

¹⁰ Josep M. MARQUÈS: *Arxiu Diocesà de Girona. Guia-inventari*, (Col·lecció Francesc Monsalvatje, 3), Girona 1998, 119.

¹¹ El reg. 2201 de l'inventari del fons remet al reg. 63, el qual remet al seu torn al reg. 302, i aquest és posat entre la documentació de la Catedral i l'església de Sant Lluç de Girona. Caldrà verificar si les remissions són correctes i si la documentació del registre 302 és relativa a Sant Domènec.

de la col·lecció Marès, actualment ms. 3183 de la BC.¹² Aquest llibre de 33 folis de pergamí conté tres coses: a) Els aniversaris i altres obligacions que ha d'acomplir el convent de predicadors de Girona, convenientment distribuït tot en un calendari purament julià, sense cap esment de festa religiosa. b) Notes i extractes de documents, tots de naturalesa comptable, que eren considerats reservats únicament per a informació del prior i frares del convent. c) Notícia d'almoines perpètuas i censals que ha de rebre el sagristà del convent.

És del segle XIV i això li dóna un caràcter excepcional en el conjunt de la documentació del convent de l'Anunciació.¹³

VI

A la BUB també hi ha una relíquia documental sobre el convent O. P. de Girona.¹⁴

El ms. 971, del segle XVIII, fol. 788-798, conté dos memorials del convent de Sant Domènec contra els rectors de les parròquies de Girona sobre l'administració dels sagraments als hostes seculars del convent que es trobaven en article de mort, la no obligació de cridar-hi els rectors i el reemborsament de la quarta funeral, dret estipulat ja el segle XIV.

* * *

Aquest és l'inventari - provisional - dels fons salvats que provenen del convent de Sant Domènec, avui disponibles.

¹² Cfr Anscari MUNDÓ, *Biblioteca de Catalunya. Catàleg del Museu del llibre Frederic Marès*, Biblioteca de Catalunya, Barcelona 1994, 10.

¹³ Sucumbim a la temptació de transcriure el que hi ha escrit al foli 1r, tota una declaració d'intencions: «Iste liber qui intitulatur spichmargay teneatur semper sub claua, ne illa que in eo scribentur possint ad noticiam omnium deuenire. Non enim debent omnia omnibus propalari, sed sufficit quod a fratribus hec sciantur.

«In hoc enim libro debent per ordinem ista scribi ut de eis omnibus habeatur memoria in futurum:

«Primo omnia anniuersaria quibus est conuentus obligatus, siue recipiat aliquid pro eis siue non.

«Secundo illa que tangunt conuentum, ut fratres qui pro tempore fuerint legendo illa sint magis attenti et in posterum magis cauti.

«Tercio helemosine perpetue et legata alia que debet recipere annuatim sacrista huius conuentus».

14 F. MIQUEL ROSELL: *Inventario general de manuscritos de la Biblioteca Universitaria de Barcelona*, vol. II, Madrid 1958, 540.

Deliberadament no hem volgut explorar altres dipòsits arxivístics, on la recerca seria llarga i de rendiment *a priori* escàs. El que hem deixat dit supra, a la nota 3, avisa que la feina de publicació i estudi de documents ja coneguts referents a Sant Domènec de Girona tot just es pot considerar iniciada. En el domini dels fons de manuscrits conservats a Catalunya hi ha una tasca pendent, descominal, que consistiria a individualar els textos que els dominicans del convent de Girona van elaborar per a l'ensenyament universitari onsevulla que l'impartiren. La catalogació sistemàtica d'aquests fons s'ha eludit, de manera que avui es fa molt difícil precisar quines idees es manejaven en les universitats modernes de Catalunya, quina posició hi va mantenir l'orde dominicà, i, subsidiàriament, què feien els dominicans gironins. Cal esperar que algun dia aquest sector de la recerca serà abordat de manera sistemàtica. Un altre sector que ara no voldríem tocar són els manuscrits de sermons, un altre tema vast i desafiador.

Amb referència als fons ressenyats en aquests treball, al primer cop d'ull es fa palès que la documentació anterior al segle XV és escassa. El gruix es concentra en els segles XV-XVIII. Amb llacunes, la vida administrativa i quotidiana del convent es pot seguir durant períodes consistents de l'època moderna, gràcies sobretot als fons de l'AHMG, ara ben ordenats i catalogats. Aquest fons, per la seva densitat i qualitat, resulta avui el pern entorn del qual s'ha d'organitzar la recerca sobre Sant Domènec de Girona, amb una base documental còmoda i accessible. Criden l'atenció la sèrie de llibres *receptarum et expensarum* que va del 1412 al 1493 i del 1531 al 1582, la sèrie de llibres de despeses diàries que va des del 1540 al 1664, i la sèrie de despeses i ingressos de la sagristia, de 1412 a 1536. L'estudi d'aquestes entrades i despeses es reforça amb els dos llibres de despeses conservats a l'ACA, i amb el conjunt de llevadors que es reparteixen entre els arxius de València, Barcelona i Girona. Hi ha, doncs, informació suficient per orientar-se de manera decisiva sobre la marxa i el dia a dia d'un convent dominicà mitjà, com fou el de Girona.

La segona impressió és que els fons que acabem de ressenyar són restes del que segurament fou un arxiu ric i ben portat. Caldria encara llegir i rellegir bé tots els títols, sobretot els raspats, que hi ha a les cobertes dels volums de Sant Domènec de l'AHMG. Potser per aquesta via hi hauria accés a títols de peces arxivístiques d'èpoques anteriors al segle XV, que malauradament no s'han conservat.

La tercera impressió és que fou una llàstima que en el seu moment la Diputació de Girona cedís als dominicans de Barcelona les restes de l'arxiu

del convent gironí que tenia en poder seu i que després, debolida la il·lusió de fer reviure els convents de Santa Caterina i el de Girona, aquelles restes anessin a parar a València. És ben comprensible la tendència dels ordes religiosos a recollir allò que s'ha pogut salvar de l'escomesa del 1835. Atès, però, que la documentació salvada és sobretot la que va recollir l'Estat quan no va badar, ja es comprèn que el que no ha anat a parar a l'AHN de Madrid,¹⁵ a l'ACA o en d'altres arxius històrics locals, s'ha de considerar *membra disiecta*, material de mal trobar i possiblement de mal identificar, o, com deia el P. Garganta, poc expressiu, a causa del seu desmembrament i dispersió.

La quarta impressió la causa la presència del *Spichmargay* en mans privades presumiblement des del 1835 fins al 1986, quan Marès el va donar a la BC. En la contratapa del manuscrit hi ha el nom d'un possessor anterior als Marès¹⁶, Josep Catà, i aquest podria ésser un home de paratge. En tot cas, explicar com el volum va poder passar dels dominicans de Girona a mans privades i al comerç constitueix un misteri tan insondable com explicar-se perquè el joc dels manuscrits de les obres completes d'Eimeric escrites en pergami va anar a parar a Sevilla, a mans dels comtes d'Aguiar – amb una derivació a Granada –, i alguns del joc dels mss. escrits en paper ara són a la BC, després d'haver passat per les mans del llibreter de vell barceloní Babra, mentre que altres han anat a parar a l'arxiu general de l'orde O.P. a Roma i encara n'hi ha que no se sap on són. El fenomen de la dispersió causada per la Desamortització del 1835, si s'estudia establiment per establiment, conté tants caps i puntes de mal lligar que fa venir cap-rodo.

Una cinquena impressió per acabar. Els darrers anys a l'AHG s'ha catalogat molt material de les estibes amuntegades que hi sol haver en els venerables arxius catalans. Entre les sèries referents al govern polític de la província que guardava l'arxiu de la Diputació s'ha exhumat documentació sobre convents suprimits, generalment oficis del «jefe político» de torn i dels alcaldes constitucionals, sobre aspectes parcials de la gran operació desamortitzadora del 1835, sovint amb referència al patrimoni escrit i artístic. Si aquesta documentació és indirecta, cal esperar a veure si de les estibes pendents o de l'anàlisi acurada del que ara ja es pot consultar no en surten

¹⁵ En l'inventari de procedències del fons «Clero secular y regular» de l'AHN, no hi res del convent dominicà de Girona: *Archivo Histórico Nacional. Clero secular y regular. Inventario de procedencias*, Valladolid 1924, 32.

¹⁶ Frederic Marès i Deulovol era fill d'un llibreter de vell, i fou aquest qui va reunir la col·lecció formidable que després el fill va donar a la BC.

més notícies sobre els convents suprimits. A la vista de la documentació municipal gironina sobre institucions eclesiàstiques ordenada i catalogada fa quatre dies, no es pot excloure que a Girona mateix encara hi pugui haver racons per a explorar i alguna sorpresa suplementària referent al convent gironí de l'Anunciació.

